

Aan de Minister voor Rechtsbescherming

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Privaatrecht

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum
26 oktober 2022

Ons kenmerk
4277673

nota

Inventarisatie genderspecifieke termen Burgerlijk
Wetboek: brief aan de TK

1. Aanleiding

In het CD Personen- en familierecht op 24 maart jl. heeft het TK-lid Van Ginneken (D66) aandacht gevraagd voor het feit dat het Burgerlijk Wetboek (BW), waaronder het personen- en familierecht, formuleringen bevat die niet altijd inclusief zijn vanuit het oogpunt van sekse- en genderdiversiteit (zoals de termen 'vader' of 'moeder').

U heeft tijdens het debat toegezegd te inventariseren waar in het BW sprake is van genderspecifieke aanduidingen die ook inclusief zouden kunnen worden geformuleerd en wat er nodig zou zijn om deze aanduidingen te corrigeren. Met de voorliggende brief wordt uitvoering gegeven aan deze toezegging. De inventarisatie heeft plaatsgevonden en is opgenomen in de opgestelde brief waarin u de TK informeert over de waardering van nut, noodzaak, kosten en uitvoeringsconsequenties van het mogelijk sekse- en genderinclusief herformuleren van het BW.

2. Geadviseerd besluit

U wordt verzocht in te stemmen met de inhoud van de opgestelde brief plus bijlage en met verzending daarvan aan de TK.

Concreet zegt de brief toe dat:

- bepalingen met termen met een mannelijke connotatie worden aangepast in een JenV-verzamелwet indien een passend genderneutraal alternatief voorhanden is (en dat daarover indien nodig overleg plaatsvindt met het veld, zoals de rechtspraak);
- u de mogelijkheden beziet om het WODC onderzoek te laten doen naar de vraag of ook de andere grote wetboeken die onder JenV vallen meer genderneutraal geformuleerd kunnen worden.

3. Kernpunten

Kort weergegeven bevat de conceptbrief de volgende inhoud:

- In de brief zijn de uitkomsten van de inventarisatie naar genderspecifieke aanduidingen in het BW opgenomen. Deze aanduidingen blijken veel voor te komen. In de bijlage bij de brief is een verkorte weergave van de inventarisatie opgenomen.

- De inventarisatie van genderspecifieke aanduidingen is gemaakt op basis van drie categorieën:
 - 1) het gebruik van gender binnen een regeling;
 - 2) het gebruik van termen met een specifiek mannelijke (of vrouwelijke) connotatie; en
 - 3) het gebruik van mannelijke (of vrouwelijke) voornaamwoorden bij verwijzing naar personen of functies.
- Naar aanleiding van de inventarisatie wordt het volgende geconcludeerd:
 1. De wet zal niet worden aangepast op punten waarin gender een bepalende rol speelt. Zie bijvoorbeeld het afstammingsrecht: mannen worden onder andere voorwaarden de ouder van een kind dan vrouwen.
 2. Bepalingen met termen met een mannelijke connotatie worden aangepast indien een passend genderneutraal alternatief voorhanden is zonder dat de inhoud van een regeling hoeft te worden gewijzigd. Deze aanpassingen zullen worden meegenomen in een JenV-verzamelwet.
 3. Bepalingen met genderspecifieke voornaamwoorden in het BW zullen vooralsnog, en zolang het huidige taalgebruik niet tot knelpunten of uitvoeringsproblemen in de praktijk leidt, niet worden aangepast.
- Omdat het genderneutraal formuleren van de wet een vraagstuk is dat zich niet beperkt tot het BW, dient te worden onderzocht of ook de andere grote wetboeken die onder het ministerie van Justitie en Veiligheid vallen meer genderneutraal geformuleerd kunnen worden. U beziet de mogelijkheden om het WODC een onderzoek uit te laten voeren.

Directie Wetgeving en Juridische Zaken

Sector Privaatrecht

Datum
26 oktober 2022

Ons kenmerk
4277673

4. Toelichting

4.1 Politieke context

In het coalitieakkoord is opgenomen dat gewerkt blijft worden aan de acceptatie, veiligheid en emancipatie van de LHBTQI+ gemeenschap. Het regenboogakkoord is hiervoor de basis. Dit belang wordt met name behartigd vanuit de fracties van D66, VOLT, GL en Bij1.

4.2 Financiële overwegingen

Indien wetgeving wordt gewijzigd zoals aangegeven in punt 3 van deze nota zijn vooralsnog geen financiële gevolgen voorzien. Indien het Burgerlijk Wetboek wel *volledig* dient te worden geherformuleerd vergt dit een grote wetgevingsoperatie. Bovendien zal een herformulering in sommige gevallen doorwerken in aansluitende ICT-systemen, bijvoorbeeld in die van de burgerlijke stand in het geval van het afstammingsrecht. Indien u of de TK een verdergaande wetgeving zou wensen dan zouden de kosten eerst in kaart moeten worden gebracht.

4.3 Juridische overwegingen

De Aanwijzingen voor de Regelgeving schrijven reeds voor dat bij het opstellen van wet- en regelgeving, indien mogelijk, genderneutrale persoonsaanduidingen worden gebruikt (aanwijzing 3.8). Alle ministeries zijn gehouden de Aanwijzingen voor de regelgeving adequaat toe te passen bij het opstellen van nieuwe wet- en regelgeving.

4.4 Vervolgstappen

In een eerstvolgende verzamelwet Justitie en Veiligheid zullen waar mogelijk termen met een onnodige mannelijke connotatie worden vervangen. Bij het WODC is een intakeformulier ingediend voor het laten doen van onderzoek naar Gendersensitieve wetgeving binnen het Ministerie van Justitie en Veiligheid.

4.5 Afstemming

Intern is de brief afgestemd met het WODC, DRB, SBR, JZW en DCOM.

4.6 Bijlage

- De (concept)brief aan de TK;
- Bijlage 1 bij de (concept)brief aan de TK

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing; de persoonsgegevens van ambtenaren worden niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**

Sector Privaatrecht

Datum

26 oktober 2022

Ons kenmerk

4277673